

TIPS OG TRIKS TIL ET BEDRE NABOSKAP MED SPETTER

SPETTER I NORGE: DET HEKKER ÅTTE SPETTEARTER I NORGE – SVARTSPETT, GRØNNSPETT, GRÅSPETT, HVITRYGGSPETT, DVERGSPETT, FLAGGSPETT, TRETÅSPETT OG VENDEHALS. AV DISSE ER FLAGGSPETT VANLIGST.

[Les om bestandene i NOFs rapport fra 2015](#)

Konfliktpotensial

Spetters konfliktpotensial består i deres «uvane» med å gjøre skade på bygninger. Slike skader kan være alt fra småskader til store hull, hvor fuglene kommer seg inn mellom ytter- og innervegg. Oftest dreier det seg om mindre hull, og gjerne flere på samme bygning eller samme vegg. Spetteskader forekommer hyppigst om høsten. Adferden er vanlig kun hos noen få enkeltindivider hos noen av artene.

Hvorfor hakker spettene ut hull?

Spettefuglene hakker stort sett ut hull av tre ulike årsaker:

- 1) For å hevde territorium. Dette foregår helst på sen vinteren og om våren.
- 2) For å søke etter næring eller overnattingsplass. Bygninger der det er råteskader er særlig utsatte, men også helt nye bygg kan berøres, ettersom det kan klekkes mange insekter også ut fra nytt treverk. At du har hyppige besøk av spetter på veggen din kan være et tegn på et problem, og hakkespetten blir dermed bare et symptom på noe som bør tas tak i.

Innhold

- Spetter i Norge
- Konfliktpotensial
- Hvorfor hakker spettene ut hull?
- Forslag til fredelige løsninger og forebyggende tiltak
- Dersom skadefelling er nødvendig
- Oppsummering

- 3) For å hakke ut reirhull. Dette skjer både på friske og gamle trær, men tilfeller av reirhull på bygninger er ikke kjent.

Det er flere ting man kan gjøre for å skremme spetten vekk, eller få den til å slutte og gjøre skade på bygninger.

Forslag til fredelige løsninger og forebyggende tiltak

Når spetten hevder territorium vil den forsøke å finne plasser der underlaget gir god og kraftig gjenklang. Ved å tilby spetten alternative steder hvor den finner lignende egenskaper i underlaget kan man i noen tilfeller løse utfordringen med hakking på bygninger. Blant annet kan fuglekasser være et alternativ, da spetten ved å hakke på disse får fram en hul og høy lyd. Benytt gjerne [stærkasser](#) til et slikt formål. Man kan også finne et tørrtre (evt. avbarket stamme) som man sager ned og plasser i utkanten, slik at spetten kan markere sitt territorium fra denne. Fest gjerne en blikkplate på toppen av tørrtreet, da dette gjør at spetten får avgitt en enda høyere lyd.

I Sverige har man funnet ut noen spetter skyr blåfarger i bevegelse. Opphenging av blå fargebånd kan derfor være forsøket verdt. Dette kan henges opp på steder hvor spetten er mest aktiv. CDer som er sprayet blå kan også fungere.

Det er også en mulig løsning å skjære ut en rovfugl- eller uglesilhuett, enten som helfigur eller bare som et hode, og så male på to sterkt gulfargede øyne. Denne kan plasseres strategisk til direkte over spettehullet, eller andre plasser på bygningen der spetten forårsaker skade. Dette vil kunne gi spettene assosiasjoner til ugler eller

Flaggspetten er nok den spettearten som forvolder størst skade på bygninger i Norge, etterfulgt av svartspett. Ingen av spettene er truet eller nær truet på norsk rødliste for arter, men bestandene for flere av dem er relativt små, blant annet som følge av lite død ved og gjenværende gammelskog.

Foto: Paul Shimmings

andre rovfugler, og kan bidra til at de unngår stedet.

En annen mulighet er å skjære ut en silhuett av en sittende stor hakkespett (f.eks. svartspett, ca. 50 cm lang) og feste denne til et hjørne av veggen. Respekten for silhuetten kan da føre til at mindre spetter holder seg borte.

Dersom skadefelling er nødvendig

[Viltforskriftens](#) kapittel tre legger føringer for anledningen til å felle kråkefugler som gjør skade. Følgende betingelser må være oppfylt før det kan gis tillatelse til skadefelling:

- Skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning.
- Skadeforebyggende tiltak er i rimelig utstrekning forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes og kostnadene ved alternative tiltak.
- Uttaket rettes mot skadegjørende individ.
- Uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen.
- Uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

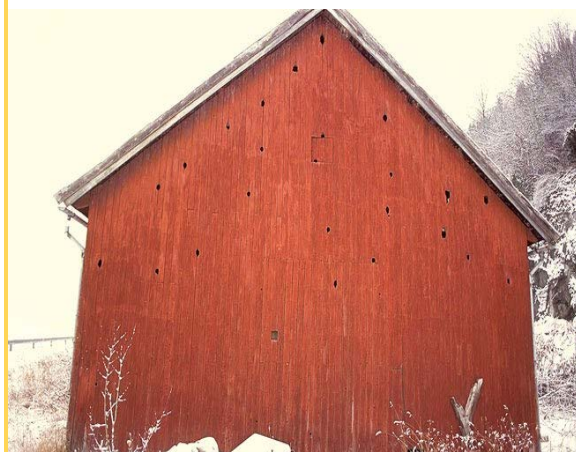
Beslutningsmyndighetene varierer fra art til art. Se forskrift.

Kommunen skal også vurdere [§§ 8–12 i naturmangfoldloven, jf. § 7 i samme lov](#).

Oppsummering

Vi har ingen garantier for at de foreslåtte tiltakene i dette faktaarket alltid vil fungere for å begrense konflikter med spetter, men i mange tilfeller vil man kunne begrense eller fjerne et problem ved noen slike enkle grep. I en del tilfeller vil nok også spettene kunne forsvinne uten

Når spetten hevder territorium vil den forsøke å finne plasser der underlaget gir god og kraftig gjenklang. Ved å tilby spetten alternative steder hvor den finner lignende egenskaper i underlaget kan man i noen tilfeller løse problemet.

På denne låveveggen har spettehullene kommet til over en årrekke. Hullenes størrelse indikerer at flaggspett og gråspett er høyaktuelle gjerningsarter. Bildet er tatt mellom Orkanger og Geitastrand i Trøndelag, i november 2002.

Foto: Otto Frengen

at man med sikkerhet kan si at det er iverksatte tiltak som har fungert. Noen problemer vil opphøre av seg selv, og «problemfuglen» vil forsvinne.

Når forebyggende tiltak ikke virker, og problemet er vedvarende, omfattende og gir store økonomiske tap, vil det være tilrådelig med en skadefellingingstillatelse. Vi oppfordrer imidlertid kommunene til å være restriktive med å gi slike tillatelser, og sørge for en riktig og god saksbehandling av hver enkelt sak.

Dette faktaarket er utarbeidet av Norsk Ornitologisk Forening i april 2018 og oppdatert i juni 2020. Vær oppmerksom på at status for artene, forskrifter o.l. kan være endret i ettertid.

Svartspetten er vår største spett. Sammen med flaggspetten er den en av de to spettene som gjør størst skade på bygninger i Norge.

Foto: Jan Erik Røer